

DOI: 10.5604/01.3001.0015.9800

Beata Skwarek

Collegium Witelona Uczelnia Państwowa
Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych
e-mail: beata.skwarek@collegiumwitelona.pl

Realizacja projektu „Potencjał i walory ziemi Witelona – od zwiedzania do działania” w partnerstwie z Państwowym Pedagogicznym Uniwersytetem im. Iwana Franki w Drohobyczu i Starostwem Powiatowym w Legnicy

STRESZCZENIE

Artykuł ma charakter sprawozdawczy z realizacji projektu „Potencjał i walory ziemi Witelona – od zwiedzania do działania” obejmującego wizytę grupy ukraińskiej w Legnicy w Polsce w dniach od 4. do 13. Lipca 2022 r., w której wzięło udział 32 studentów (po 16 z Ukrainy i z Polski) studiujących na różnych wydziałach i kierunkach. Działania o charakterze kooperatywnym realizowane były w formie pracy indywidualnej i grupowej z wykorzystaniem aktywnych metod edukacji pozaformalnej i przy zaangażowaniu środowiska lokalnego, w tym powołanej Rady Ekspertów Społecznych.

Słowa kluczowe: projekt, studenci, społeczność lokalna, współpraca.

Wstęp

Środowisko akademickie Collegium Witelona Uczelnia Państwowa od wielu lat aktywnie buduje sieć relacji zarówno w środowisku regionalnym, jak i na arenie międzynarodowej. Sprzyja temu współpraca i podejmowanie różnorodnych inicjatyw w zakresie działalności naukowo-badawczej, organizacji konferencji, wymiany studentów i wykładowców, a także realizacja wspólnych projektów wpływających m.in. na podnoszenie jakości oferty edukacyjnej i zawodowej uczelni oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku ich funkcjonowania w regionie i na arenie międzynarodowej¹.

¹ B. Skwarek, *Wzmacnianie współpracy polsko-ukraińskiej na polu naukowo-badawczym na przykładzie zrealizowanego projektu sfinansowanego ze środków Fundacji PZU, „Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy” 2020, nr 36(3), Legnica, s. 95 (s. 95–99);*

Starostwo Powiatu Legnickiego należy do pierwszych samorządowych instytucji w regionie, z którą Uczelnia (ówczesna Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy) podpisała w 2015 r. porozumienie o współpracy. Skupia się ona na realizacji wspólnych prac badawczo-rozwojowych, doradztwie naukowo-badawczym, a także organizacji szkoleń, kursów, seminariów i konferencji naukowych związanych z problematyką kształcenia na kierunkach oferowanych przez Uczelnię. Porozumienie umożliwia studentom realizację praktyk i zdobywanie potrzebnego doświadczenia zawodowego w siedzibie Starostwa Powiatowego i w jednostkach mu podległych. Z kolei Państwowy Pedagogiczny Uniwersytet im. Iwana Franki w Drohobyczu jest organizacją partnerską, którą jako pierwszy znalazł Rektor PWSZ im. Witelona w Legnicy – prof. Stanisław Dąbrowski – tuż po utworzeniu uczelni (1998). Umowa o współpracy została odnowiona w styczniu 2017 roku i była wynikiem indywidualnych wyjazdów na międzynarodowe konferencje pracowników legnickiej uczelni. Nowe porozumienie zawarte na czas nieokreślony ma na celu rozwój partnerstwa pomiędzy obiema Uczelniami we wszystkich obszarach kształcenia, wymianę pracowników i studentów oraz realizację projektów. Efekty dotychczasowej współpracy to m.in. współorganizacja wielu konferencji, w tym cyklicznej, realizowanej od 2018 r. – „W trosce o rozwój i bezpieczeństwo dziecka – aspekty społeczno-prawne”; program wolontariatu prowadzony od 2017 r. przy współpracy ze Stowarzyszeniem „Wspólnota Akademicka”, warsztaty – szkolenia dla studentów w ramach programu Dydaktyczna Inicjatywa Doskonałości (2019), granty wyjazdowe, wystawy, wspólne publikacje.

Projekt „Potencjał i walory ziemi Witelona – od zwiedzania do działania” – uczestnicy, założenia, cele, działania

Projekt „Potencjał i walory ziemi Witelona – od zwiedzania do działania” stanowił kontynuację przedsięwzięcia zrealizowanego w 2021 r. pt. *Od ziemi Witelona do ziemi Iwana Franki – poznajemy siebie i naszych Partnerów*² i został dofinansowany, podobnie jak w ubiegłym roku, ze środków Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży z dotacji Ministerstwa Edukacji i Nauki. Skupiał się na koncepcji poznania potencjału i walorów regionu legnicko-wrocławskiego – ziemi Witelona urodzonego na Śląsku legnicko-wrocławskim (ok. 1230 r.). Powiat legnicki, na terenie którego znajduje się Collegium Witelona Uczelnia Państwowa, należy do obszarów o wyjątkowym potencjale turystyczno-kulturowym z miejscami historycznymi o dużym znaczeniu międzynarodowym. Znaczną ich część stanowią obiekty sakralne, które nie posiadają jednak wyłącznie funkcji religijnej. Pozostałe zabytki, w tym architektury obronnej i techniki, stanowią również ważną część tego potencjału, który uczestnicy częściowo poznali.

B. Skwarek, *Potencjał obszaru naukowo-badawczego a możliwości współpracy na arenie międzynarodowej. Rozwiązania aktywizujące środowisko akademickie i społeczności lokalne na przykładzie partnerskich projektów* [w:]: *Спадищина Івана Франка в контексті досліджень проблем історії, культури і музеєзнавства від найдавніших часів до сучасності*, Пбсвіт, Нагуєвичі–Дрогобич 2021, УДК 821.161.2.09(092)Фра С 71, s. 91–99.

² B. Skwarek, *Partnerstwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy z Państwowym Pedagogicznym Uniwersytetem im. Iwana Franki w Drohobyczu. Od ziemi Witelona do ziemi Iwana Franki – poznajemy siebie i naszych Partnerów*, „Zeszyty Naukowe Partnerstwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy”, nr 41(4), s. 105–113.

Działania zaplanowane w projekcie obejmowały 10-dniową wizytę ukraińskich studentów w Polsce w dniach od 4 do 13 lipca br. Łącznie w projekcie wzięło udział 32 studentów różnych kierunków i trzech opiekunów (2 z Polski i 1 z Ukrainy). Wspólnie podejmowane inicjatywy i zakwaterowanie w jednym miejscu przyczyniły się do osiągnięcia głównego celu, jakim było ukazanie uczestnikom projektu dziedzictwa kulturowego i walorów turystycznych ojczyzny Witelona, podejmowanych działań na rzecz ochrony i podnoszenia ich rangi oraz znaczenia dla społeczności lokalnej, regionu, a także w aspekcie międzynarodowym.

W zakresie zrealizowanych celów szczegółowych uczestnicy projektu zdobyli i poszerzyli wiedzę o dziedzictwie kulturowym ziemi Witelona i jej walorach turystycznych, zintegrowali się ze wszystkimi uczestniczącymi w zaplanowanych formach działań, nawiązali znajomości i przyjaźnie (nowi uczestnicy), wzmocnili więzi i utrzymywane kontakty (uczestnicy poprzedniej edycji projektu), rozwinęli w sobie potrzeby związane ze wspólnym spędzaniem czasu wolnego, sprawnością fizyczną, indywidualną i grupową kreatywnością, zdobyli i/lub wzmocnili doświadczenie i motywację w inicjowaniu i organizacji aktywnego udziału w działaniach projektowych. Ponadto studenci obu Uczelni zwiększyli swoją świadomość w zakresie problemów lokalnej społeczności, w tym dzieci, młodzieży, seniorów, osób niepełnosprawnych, rozwinęli własną wrażliwość na pojawiające się problemy i pozytywne przekonania o wartościach i umiejętnościach poznanych osób, wzmocnili umiejętności przełamywania barier językowych i mentalnych, pracy indywidualnej i grupowej, wystąpień publicznych, prezentacji i autoprezentacji. Poprzez wspólne działania wśród uczestników projektu wzrosło poczucie odpowiedzialności za realizację przydzielonych zadań, w tym promowania i upowszechniania rezultatów projektu.

Przebieg działań zaplanowanych w harmonogramie zakładał nie tylko zwiedzanie (począwszy od Legnicy, poprzez Chojnów, Jawor, Wrocław) i rekreację (np. w Kunicach), ale również warsztaty (np. arteterapeutyczne), spotkania i zajęcia z dziećmi (w Samorządowym Przedszkolu w Kunicach i Domu Dziecka w Golance Dolnej), młodzieżą, seniorami i osobami niepełnosprawnymi (DPS „Prząśnik” w Brenniku i w Legnickim Polu), czy spotkania integracyjne ze społecznością, w tym m.in. z władzami Uczelni, powiatu i powołaną Radą Ekspertów Społecznych (RES). Zwiedzanie atrakcyjnych obszarów powiatu legnickiego połączono z rekreacją i wypoczynkiem nad Jeziorem Kunickim. W harmonogramie znalazł się także aspekt przemysłowo-biznesowy (zwiedzanie Huty Miedzi w Legnicy i wizyta w Legnickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej).

Przez dziesięć dni realizacji działań studenci mieszkali w Domu Studenta w Legnicy, gdzie oprócz wspólnych posiłków (śniadania i kolacje) umacnianiu więzi i wzajemnej integracji sprzyjało korzystanie z pomieszczeń służących do relaksu (np. bilard, ping-pong) i wieczornych podsumowań w Centrum Spotkań dla Uchodźców.

Ewaluacja projektu

Ewaluacja jest najlepszym sposobem na zebranie informacji na temat jakości i adekwatności osiągniętych w projekcie wyników. Analiza podjętych działań pozwoliła sprawdzić, czy odpowiadał on na potrzeby grupy oraz ustalić, w jakim stopniu wyznaczone cele zostały zrealizowane oraz czy został wykonany poprawnie.

W projekcie zastosowano metody: artystyczne, aktywizujące i motywujące do działania w grupie oraz indywidualnie; oglądową (obserwacja, pokaz, poznawanie instytucji i zabytków); podającą, rejestracji i dokumentowania (fotografowanie, filmowanie);

obrazowania – prezentacje, autoprezentacje; metody oparte na słowie mówionym i pisanim: rozmowy i dyskusje. W czasie trwania projektu prowadzono następujące sposoby zbierania informacji:

- **Ewaluacja początkowa** – do jej przeprowadzenia wśród młodzieży posłużyła wspólnie opracowana ankieta, która została wypełniona w formule online i pozwoliła na poznanie motywacji udziału uczestników w projekcie, znajomości jego tematyki i celów oraz oczekiwań.
- **Codzienna ewaluacja** – objęła 2 rodzaje oceny nastroju oznaczanego za pomocą naklejanej bużki: poranna (określająca nastrój, w jakim się obudzili) i wieczorna (wyrażająca samopoczucie po przebytych dniach). Ponadto młodzież dokonywała codziennej autorefleksji w skali od 1 do 5 – oceniała wszystkie aspekty minionego dnia (ogólną atmosferę, wyżywienie, przeprowadzone warsztaty, poszczególne elementy spotkań i osoby w nich uczestniczące, zdobytą wiedzę, najciekawsze obiekty itd. Karty z codzienną ewaluacją pozostawały w kopertach przyporządkowanych do poszczególnego uczestnika do ostatniego dnia działań.
- **Ewaluacja konkluzyjna i zbiorcza** – przed końcową ewaluacją każdy z uczestników przeanalizował zawarte w kopercie wystawione oceny. Następnie podczas ostatniego spotkania na forum grupy refleksyjnej zostały omówione poszczególne aspekty ewaluacji, uczestnicy mieli przestrzeń do wyrażania własnej opinii, a ich efektem było wypełnienie w systemie online ankiety podsumowującej 10-dniowe działania.
- **Ankieta dla społeczności lokalnej** – przygotowana przez uczestników projektu została przeprowadzona podczas pożądanego spotkania.
- **Monitoring** – ten element ewaluacji, pozwolił na ocenę stopnia poszczególnych aspektów, osób uczestniczących w działaniach i zadowolenia uczestników z realizacji projektu na podstawie dokonanych ocen.

W ankiecie początkowej, którą wypełniło w systemie online 32 studentów (25 K i 9 M), w podobnym projekcie brało udział 98,8% ankietowanych. Tylko 3 osoby, w tym jedna z grupy ukraińskiej, były uczestnikami ubiegłorocznej edycji projektu „Od ziemi Witelona do ziemi Iwana Franki – poznajemy siebie i naszych Partnerów”. Z grupy ukraińskiej do Polski po raz pierwszy przyjechało 37,5% dziewcząt. Te, które już były, odwiedzały wcześniej m.in. Rzeszów, Przemyśl, Łańcut, Szczecin, Kraków.

Studenci pochodzili z różnych kierunków i wydziałów. Z Uniwersytetu w Drohobyczu przyjechały do nas dziewczęta reprezentujące wydziały: Historyczny (10), Filologiczny (3), Psychologii, Pedagogiki i Pracy Socjalnej (2) i Wydział Edukacji Elementarnej i Artystycznej (1). Z Witelonki w zdecydowanej większości przedstawicielami byli studenci z Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych (13 osób) z kierunków Filologia angielska, Bezpieczeństwo wewnętrzne i Pedagogika, natomiast studenci z Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych studiują kierunki Finanse, rachunkowość, podatki oraz Informatykę.

Wszyscy uczestnicy projektu znali cel i jego założenia, otrzymując informację o projekcie bezpośrednio od opiekuna – koordynatora lub ze strony uczelni drogą mailową. Na pytanie: „Co skłoniło Cię do udziału w projekcie?” w grupie polskiej padały różne odpowiedzi, m.in.: ciekawość, poznanie nowych osób z Ukrainy i nowego języka, możliwość poprawienia interakcji społecznych, zdobycia nowej wiedzy, poznania innej kultury, zwiedzanie ciekawych obiektów i placówek, interakcja, wsparcie Ukrainy, zdobycie nowych doświadczeń i czas spędzony w grupie nowych znajomych z zagranicy, udział w poprzedniej edycji projektu. Motywacje ukraińskich studentów to m.in.: perspektywa doskonalenia języka polskiego i wymowy oraz wycieczki za granicę, nowe wrażenia, możliwości i poznanie ludzi, samorozwój i interakcja, zainteresowanie Polską, doświadczenie udziału w poprzednim projekcie.

Od projektu polscy uczestnicy oczekiwali najczęściej: miłego spędzenia czasu, nawiązania nowych znajomości i integracji z grupą ukraińską, poznania kultury tego kraju, poprawy/rozwinięcia umiejętności interpersonalnych, zdobycia szerszej perspektywy patrzenia na świat, poszerzenia wiedzy, przyjaznej atmosfery, dobrej zabawy z innymi ludźmi, zmniejszenie stereotypów. Podobne oczekiwania miały studentki ukraińskie. Najwięcej wskazań ukierunkowanych było na nowe znajomości i wrażenia, ważne też było poznanie kultury i historii Polski, zwłaszcza Legnicy i okolic. Wiele osób nie potrafiło określić tego, co mogliby wnieść do projektu. Ci, którzy wypowiedzieli się w tej kwestii, twierdzili, że mogą podzielić się pozytywną energią, gościnnością, wiedzą na temat Legnicy i okolic, nowymi pomysłami, zaangażowaniem we wspólne zadania, bliższą interakcją i pomocą w rozwiązywaniu problemów.

Poranną i wieczorną ocenę nastroju ankietowani wyrażali poprzez zadowolenie – radość, neutralność – trudny do określenia, niezadowolenie – smutek. I tak w ciągu 10 dni zdecydowana większość uczestników (81,26%) wykazywała poranne zadowolenie, natomiast 17,19% osobom trudno było określić ten nastrój. Wieczorem z kolei radość z minionego dnia wykazywało 84,7% respondentów, a neutralny stosunek przejawiało 13,13% studentów. Niezadowoleni lub smutni stanowili nieliczną grupę, taki poranny nastrój łącznie określiło 15,5% ankietowanych, a dotyczył on V, VI i X dnia pobytu, natomiast wieczorny nastrój, który najprawdopodobniej powodowany był zmęczeniem, charakteryzował 2,17% studentów (III, VI, VII, VIII i X dzień).

Najwięcej danych uzyskano z dokonywanej przez uczestników projektu codziennej wieczornej autorefleksji, w której młodzież oceniała poszczególne aspekty, wystawiając na zakończenie ogólną ocenę minionego dnia. Uśrednione wyniki 10-dniowej wizyty przedstawione w tabeli 1 wskazują, że tylko pojedyncze osoby miały zastrzeżenia do pogody, która wpływała na ich samopoczucie, bądź wyżywienia, noclegu, przebiegu działań i osób prowadzących, zwiedzanych obiektów czy zachowania uczestników projektu. Ich niezadowolenie (w skali od 1 do 2) mogło też wpływać na przyswojenie wiedzy, samopoczucie oraz ogólną ocenę minionego dnia. W zdecydowanej jednak większości wystawiane oceny kształtowały się na poziomach 5 i 4, co oznacza bardzo dobre i dobre zadowolenie młodzieży z realizacji zaplanowanych działań.

Tabela 1. Ocena wskazanych aspektów dnia

Oceniane aspekty	1	2	3	4	5
Ogólna atmosfera w ciągu dnia			9,31	16,25	75,40
Wyżywienie		3	4,8	12,48	84,81
Pogoda	4,04	5,02	20,16	26,98	57,18
Nocleg		3,13	4,27	8,41	89,18
Działania – warsztaty		3	6,42	20,37	73,58
Osoby prowadzące działania/warsztaty		6,13	4,53	17,48	80,96
Zdobyta wiedza		3	10,77	18,82	70,25
Zwiedzane obiekty		4,04	8,78	21,43	70,32
Moje samopoczucie	4,5	5,18	9,02	20,35	66,61
Zachowanie uczestników		6	3,91	15,52	81,13
Ogólna ocena minionego dnia		6	6,22	20,31	75,37

Podsumowując projekt w systemie online (32 osoby), należy zaznaczyć, że wszyscy studenci brali udział w zaplanowanych działaniach, oceniając sposób ich prowadzenia na poziomie bardzo dobrym (71,9%) i dobrym (28,1%). W taki sam sposób ocenione zostały materiały prezentowane i udostępniane podczas trwania działań. Nabyta przez studentów wiedza określona przez 34,4% osób oznacza, iż wszystko, co było przekazywane, zostało przez nich przyswojone. Bardzo dużo szczegółów zapamiętało 43,8% respondentów, pozostali (21,9%) ocenili swoją wiedzę na poziomie dobrym. Swoją aktywność podczas prowadzonych działań – warsztatów większość (65,6%) uznała za wysoką, średnio oceniła ją 31,3% młodzieży, natomiast pozostali (3,1%) wskazali, że nie byli zbyt aktywni. Tym osobom i kilkorgu innym (łącznie 6,2%) nie odpowiadało tempo działań, choć dla większości (62,5%) było ono zdecydowanie zadowalające. Najbardziej przypadł go gustu studentom (37,5%) drugi dzień działań (37,5%) – do południa odbył się trening twórczości i kreatywności – warsztaty arteterapeutyczne prowadzone przez dr Edytę Rolę-Marcinowską, po południu miały miejsce odwiedziny w Domu Dziecka w Golance Dolnej, następnie wycieczka krajoznawcza ukazująca turystyczne i kulturowe walory gminy Kunice; trzeci dzień (15,6%) integracji w gminie Kunice (spotkanie z władzami gminy; integracyjny plac zabaw w Samorządowym Przedszkolu; relaks nad kunickim jeziorem w Ośrodku Wypoczynkowym Skibińscy z piknikiem przy ognisku) i siódmy dzień (15,6%) – całonocna wycieczka do Wrocławia. Również trenerów i prowadzących warsztaty zdecydowana większość uczestników (81,3%) oceniła bardzo dobrze. Z wypowiedzi studentów dotyczących tego, co podobało im się najbardziej w projekcie, najczęściej powtarzały się: integracja z uczestnikami, ciekawe wycieczki i odwiedzane miejsca, sympatyczna atmosfera i nowe znajomości, warsztaty, zwłaszcza gra w melmak. Niektórym, szczególnie ukraińskim dziewczętom, podobało się wszystko. W pojedynczych wypowiedziach wskazywano m.in. na: arteterapię, zróżnicowane aktywności, empatię i życzliwość, smaczne wyżywienie, pracę w grupie, wspólnie spędzony czas.

Pomimo iż niektóre elementy nie przypadły do gustu uczestnikom (m.in. za mało czasu wolnego, szybkie tempo działań i dużo chodzenia, pogoda, organizacja, dziwnie zaplanowane niektóre dni, wczesne wstawanie, początkowa bariera językowa, brak zainteresowania i bierność ze strony Polaków), projekt w 100% spełnił oczekiwania jego uczestników. W kolejnych edycjach chciałoby wziąć udział 90,6% studentów. Zapewne zwiększyłyby to szansę na lepsze poznanie (65,6% poznanie uczestników oceniła jako dobre) i jeszcze lepszą integrację (wskazało na nią 71,9% ankietowanych). Wśród pomysłów na kolejne edycje projektu znalazły się takie propozycje jak: zwiedzanie większych miast, organizacja projektu w innym miejscu (np. nad morzem), planowanie ciekawych warsztatów (np. rzeźba, rysunek, choreografia) i konkursów (np. talentów). Studenci chcieliby więcej integracji, którą – ich zdaniem – ułatwiłaby mniejsza liczba uczestników oraz zwiększenie czasu wolnego. Grupa ukraińska chciałaby również dowiedzieć się więcej o polskiej kulturze czy systemie administracyjnym oraz wymienić doświadczenia z innymi uczestnikami projektu. Oczekują też od polskiej grupy większej aktywności i zaangażowania w zadania.

Ankieta przeprowadzona wśród 40 osób reprezentujących lokalną społeczność została przygotowana przez uczestników projektu i przeprowadzona podczas pożegnane mitingu.

W tej grupie znaleźli się członkowie Rady Ekspertów Społecznych, osoby uczestniczące w poszczególnych działaniach, studenci, nauczyciele – wykładowcy, pracownicy administracji, samorządowcy, wolontariusze, spośród których większość stanowiły kobiety (57,5%). Społeczność lokalną tworzyły osoby w różnym wieku: 17–30 lat (30%), 41–50 lat (27,5%), 30–40 lat oraz 51–60 lat (po 15%), 61–70 (12,5%). Najlicniejsza grupa (32,5%) dowiedziała się o projekcie z Internetu. Pozostali uzyskali informację telefonicznie (27,5), z plakatu (15%),

od przyjaciół (12,5%) lub z innych źródeł. Niemal wszyscy znali cele projektu (97,5%), większość też (77,5%) brała już udział w podobnych przedsięwzięciach. Aktywność społeczności lokalnej (85%) odnotowana została w spotkaniach z młodzieżą, z którą poszczególne osoby integrowały się w różnych dniach i zadaniach wynikających z realizowanego harmonogramu działań. Zdecydowanie wszyscy ankietowani chcieliby wziąć udział w podobnym projekcie w przyszłości, wskazując na posiadanie własnych propozycji, pomimo iż nie podawano konkretnych przykładów koncepcji.

Podsumowanie

Projekt, pomimo zaplanowanych intensywnych działań, które powodowały zmęczenie wśród jego uczestników, należy uznać za w pełni zadowalający. Warto na zakończenie podkreślić wpływ projektu na indywidualny rozwój uczestników projektu:

- poznanie potencjału dziedzictwa kulturowego i walorów turystycznych ojczyzny Witelona;
 - zdobycie/poszerzenie i ugruntowanie wiedzy o regionie, działaniach na rzecz ochrony i podnoszenia rangi posiadanego dziedzictwa;
 - stworzenie okazji do bliższego poznania uczestników projektu;
 - wzajemna integracja, nawiązanie nowych znajomości i przyjaźni pomiędzy uczestnikami, partnerami projektu a środowiskiem lokalnym;
 - rozwój umiejętności skutecznego porozumiewania się, kreatywności, aktywnego spędzania czasu, rozwijania sprawności fizycznej;
 - budowanie pozytywnych postaw, takich jak: otwartość, tolerancja, zrozumienie;
 - spotkania stały się okazją do uwrażliwienia młodzieży na problemy społeczności lokalnej;
 - wystąpienia publiczne pozwoliły na przełamywanie barier komunikacyjnych i mentalnych, rozwinięte zostały umiejętności prezentacji i autoprezentacji;
 - wzmocniono umiejętności włączania i współpracy ze środowiskiem lokalnym w działania projektowe;
 - udoskonalono metody i techniki edukacji pozaformalnej, wzmocniono poczucie odpowiedzialności za promocję, realizację przydzielonych zadań oraz upowszechnianie wyników;
 - młodzież będzie utrzymywać nawiązane kontakty (indywidualnie i grupowo).
- Nie bez znaczenia pozostaje wpływ projektu na rozwój Organizacji:
- wzmocnienie dotychczasowej współpracy z Partnerami, umożliwienie stworzenia planów dla kolejnych przedsięwzięć wynikających z aktualnych potrzeb;
 - rozwój współpracy w zakresie promowania wiedzy o ziemi Witelona, jej dziedzictwie i walorach turystycznych, podtrzymywania wypracowanych obyczajów;
 - wzrost liczby ochotników do udziału w planowanych projektach;
 - podjęcie wielowymiarowych działań na rzecz środowiska społecznego w partnerstwie z instytucjami publicznymi i innymi organizacjami;
 - wzmocnienie więzi i współpracy Uczelni z lokalnym środowiskiem społecznym;
 - promocja Uczelni i Partnerów w środowisku lokalnym, regionie oraz na arenie międzynarodowej.
- Wpływ projektu na pozytywny wizerunek Polski i Ukrainy wśród młodzieży:
- ukazanie możliwości współtworzenia przyjaznych warunków do prowadzenia wspólnych działań;
 - poznawanie historycznych, kulturowych i turystycznych walorów naszego regionu;
 - stworzenie okazji do dalszego budowania współpracy pomiędzy Partnerami projektu

o zasięgu międzynarodowym ukierunkowanych np. na wymianę dzieci i młodzieży, organizację szkoleń, działania pomocowe i inne;

- wzrost świadomości znaczenia Beneficjenta i Partnerów jako instytucji promujących historyczne, kulturowe i turystyczne walory ziemi Witelona i przełamujących utrwalone stereotypy;
- wzrost zaufania i zrozumienia roli wzajemnych związków i rozwoju kontaktów polsko-ukraińskich;
- wzmocnienie pozytywnego wizerunku i roli RES współuczestniczących w planowaniu i realizacji kolejnych przedsięwzięć.

Realizacja projektu nie byłaby możliwa bez zaangażowania Partnerów, władz Uczelni, powiatu, odwiedzanych gmin i miast oraz włączenia wielu osób, w tym dyrektorów placówek, przewodników, trenerów, Ekspertów Rady Społecznej, z którymi współpraca przebiegała w przyjaznej atmosferze.

Bibliografia

Skwarek B., *Partnerstwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy z Państwowym Pedagogicznym Uniwersytetem im. Iwana Franki w Drohobyczu. Od ziemi Witelona do ziemi Iwana Franki – poznajemy siebie i naszych Partnerów*, „Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy”, nr 41(4)/2021, s. 105–113.

Skwarek B., *Potencjał obszaru naukowo-badawczego a możliwości współpracy na arenie międzynarodowej. Rozwiązania aktywizujące środowisko akademickie i społeczności lokalne na przykładzie partnerskich projektów* [w:]: *Спадщина Івана Франка в контексті досліджень проблем історії, культури і музеєзнавства від найдавніших часів до сучасності*, Північ, Нагуєвичі–Дрогобич 2021, УДК 821.161.2.09(092) Фра С 71, s. 91–99.

Skwarek B., *Wzmacnianie współpracy polsko-ukraińskiej na polu naukowo-badawczym na przykładzie zrealizowanego projektu sfinansowanego ze środków Fundacji PZU*, „Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy”, nr 36(3)/2020, s. 95 (s. 95–99).